

ЕКОНОМІЧНІ АСПЕКТИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПОЛІТИКИ ЦИФРОВІЗАЦІЇ ПРИЧОРНОМОРСЬКОГО РЕГІОНУ

ECONOMIC ASPECTS OF PROVIDING THE DIGITALIZATION POLICY OF THE BLACK SEA REGION

У статті проаналізовано вплив політики цифровізації на розвиток суспільства, зміцнення демократії та якісного майбутнього Причорноморського регіону. Ключовим напрямом дослідження є впровадження інноваційної Smart-креативної моделі політики цифровізації, розвитку соціальних медіа, стратегії штучного інтелекту та краудсорсингу, використання інтернету та його величезного потенціалу. В дослідженні надається аналіз впливу штучного інтелекту на економічне зростання провідних країн світу та аналіз впроваджених заходів які сприяють розвитку політики цифровізації Причорноморського регіону. Зазначено головні зміни при здійсненні політики цифровізації. Запропонована архітектура розвитку політики цифровізації Причорноморського регіону. Автори дослідження наполягають, що сьогодні Причорноморському регіону, як і всій Україні вкрай необхідним є фокусування уваги на питанні впровадження Smart-креативної інноваційної політики цифровізації та висвітлення нової ідеї щодо дизайну громадських просторів, як цифрових, так і фізичних. Обґрунтовано, що зосередженість над чітко продуманим алгоритмом дій є найважливішим питанням для забезпечення комфортних і безпечних умов життя населення. Аргументовано, що впродовж останніх років суспільство світу стає все більш цифровим та його потужна цифрова інфраструктура сприяє поширенню соціальних медіа.

Ключові слова: політика цифровізації, соціальні медіа, стратегії штучного інтелекту, інноваційна Smart-креативна модель, Причорноморський регіон.

The article analyzes the influence of digitalization policy on the development of society, strengthening democracy and the quality future of the Black Sea region. The key direction of the research is the implementation of the innovative Smart-creative model of digitalization policy, the development of social media, the strategy of artificial intelligence and crowdsourcing, the use of the Internet and its enormous potential. The study provides an analysis of the impact of artificial intelligence on the economic growth of the world's leading countries and an analysis of implemented measures that contribute to the development of the digitalization policy of the Black Sea region. The main changes during the implementation of the digitalization policy are indicated. The proposed architecture of the digitalization policy development of the Black Sea region. It has been established that today the Black Sea region, as well as the whole of Ukraine, urgently needs to focus attention on the issue of implementing the Smart-creative innovation policy of digitization and highlighting a new idea regarding the design of public spaces, both digital and physical. It is substantiated that focusing on a well-thought-out algorithm of actions is the most important issue for ensuring comfortable and safe living conditions for the population. It is argued that in recent years the world society is becoming increasingly digital and its powerful digital infrastructure contributes to the spread of social media. It has been established that in the conditions of the accelerated integration of Ukraine into the EU, in the era of digital economic transformations, the following are the relevant issues of the development of the Black Sea region: focusing on issues of digitalization policy development in the economic sector with the creation of a strong democratic society; implementation of innovations in the public and private sectors aimed at building powerful digital spaces and networks; improving the state of interaction between science, economy, state and business; focusing attention on achievements and achievements of science; introduction of social media within the framework of modernization of the economy; actualization of new challenges and tasks for the development of digitalization; new development of digital practices of digitization and crowdsourcing; development of artificial intelligence and Smart-industry strategies. It is proven that the emergence of digital technologies and social media significantly changed the language of communication and modernity, stimulating the development of innovative Smart-creative platforms that improved the accessibility of elements of the digital economy for public perception. Currently, the development of society through digitalization of the economic space, which provides promising opportunities for creating and strengthening well-being for the future, is extremely important for the Black Sea region. That is why it is so important that a powerful digital system is created in the Black Sea region, which should implement Smart-creative innovative practices of digitalization of the economy and highlight new ideas regarding the design of public spaces, both digital and physical. It is necessary to focus on a well-thought-out algorithm of actions, the most important of which is the issue of ensuring comfortable and safe living conditions for the population.

Key words: digitalization policy, social media, artificial intelligence strategies, innovative Smart-creative model, Black Sea region.

УДК 33:004

DOI: <https://doi.org/10.32782/bses.76-22>

Дикань О.В.

д.е.н., професор,
професор кафедри менеджменту
і адміністрування
Український державний університет
залізничного транспорту

Сторожилова У.Л.

к.е.н., доцент,
доцент кафедри менеджменту
і адміністрування
Український державний університет
залізничного транспорту

Ковальов А.Ю.

аспірант кафедри менеджменту
і адміністрування
Український державний університет
залізничного транспорту

Dikan Olena

Ukrainian State University
of Railway Transport

Storozhylova Uliana

Ukrainian State University
of Railway Transport

Kovalov Arsenii

Ukrainian State University
of Railway Transport

Постановка проблеми. В умовах прискореної інтеграції України до ЄС, в епоху цифрових перетворень економіки, актуальними питаннями розвитку Причорноморському регіону залишаються наступні:

– зосередження на питаннях розвитку політики цифровізації в економічному секторі зі створенням сильного демократичного суспільства;

– впровадження інновацій в громадському та в приватному секторах, спрямованих на побудову потужних цифрових просторів та мереж;

– підвищення стану взаємодії між наукою, економікою, державою та бізнесом;

– зосередження уваги на здобутках та досягненнях науки;

– впровадження соціальних медіа в рамках модернізації економіки;

- актуалізування нових викликів та завдань для розвитку цифровізації;
- новий розвиток цифрових практик цифровізації та краудсорсинга;
- розвиток стратегій штучного інтелекту та Smart-індустрії.

Важливим завданням залишається підвищення якості життя населення, побудова нової, набагато стійкішої й розвиненої економіки, автоматизація бізнес-процесів і підготовленість Причорноморського регіону до залучення великих інвестицій щодо його масштабного відновлення після завершення військового конфлікту.

Причорноморський регіон – це регіон України з великим комунікаційним, економічним, IT- та Smart-технологічним потенціалом.

Здійснення в Причорноморському регіоні ефективної політики цифровізації – це запорука процвітання, єдності та безпеки громадян. Це механізм створення досконалого, сильного, прогресивного суспільства, який з часом стане новим імпульсом розвитку не тільки регіону, в і всієї країни.

Впровадження ефективної політики цифровізації, впровадження стратегії штучного інтелекту, краудсорсинга в економічному секторі України та в Причорноморському регіоні є неминучим через швидкість технологічних удосконалень, зростання кількості громадян у сферах цифрових навичок і споживання медіа.

Аналіз останніх досліджень і публікацій.

Питання розвитку політики цифровізації, стратегій штучного інтелекту та розвитку Smart-Art індустрії досліджують такі українські вчені як З. Верес, О. Вишневський, О. Возняк, О. Баранов, В. Геєць, Д. Говард, І. Городинський, В. Глушков, Д. Дмитренко, С. Іванов, Т. Загородній, С. Коляденко, М. Лашкіна, М. Лемак, О. Молчановський, С. Токарь, Д. Попов, О. Подгаєцький, В. Семенов, О. Швирков, О. Шубравська, Т. Юринц.

Утім, динамічний розвиток сфери цифрових технологій потребує регулярного проведення відповідних досліджень та розробки більш сучасних методів пришвидшення її імплементації в національну економіку, а саме недостатньою матеріалу і до питання активного розвитку демократії шляхом впровадження інноваційних моделей використання цифровізації, стратегій штучного інтелекту, розширення IT та Smart-Art індустрії соціальних медіа.

Для аналізу обраної теми вихідними даними в запропонованому дослідженні були обрані:

- План реалізації Національної стратегії розвитку штучного інтелекту України до 2030 року [8];
- Проект “Цифрове перетворення Одеської області” [9];
- Комплексний інформаційний бюлетень основних показників соціально-економічного розвитку “Інвестиційний паспорт міста Одеси” Депар-

тамент економічного розвитку Одеської міської ради [10];

- План заходів з реалізації у 2021–2023 роках Стратегії розвитку Миколаївської області на період до 2027 року [11];

– Стратегія розвитку Херсонської області на період 2021–2027 років [12] та інші проекти.

Постановка завдання. Впровадження інноваційної Smart-креативної моделі політики цифровізації, соціальних медіа, стратегії штучного інтелекту, використання інтернету та його величезного потенціалу – це просування культури прозорості та відкритості. Це можливість зміцнення демократії в суспільстві світу і необхідність на рівних можливостях для всіх брати участь у житті суспільства. Використовуючи нові високоякісні дані, концепції, стратегії штучного інтелекту й елементи інноваційних Smart-технологій, Причорноморський регіон також може отримувати безліч переваг і стати найсучаснішим регіоном України.

Все більше країн і регіонів у світі імплементують у свій розвиток політику цифровізації економіки, моделі стратегій штучного інтелекту та інновації Smart-Art індустрії, як провідні технології сучасності.

Тому сьогодні вкрай необхідним для Причорноморського регіону є:

- створення умов та інструментів для налагодження політики цифровізації та прозорості;
- привернення уваги до викликів, з якими зіштовхнувся регіон у воєнний час;
- підвищення поінформованості громадськості про роль науки та інновацій з метою забезпечення цифрової грамотності;
- заохочування національної солідарності, зокрема бізнесу, в інтересах спільного використання наукових досягнень різними стейкхолдерами;
- актуалізація потреб використання досягнень науки для відновлення та розвитку економіки регіону, що сприятиме підвищенню економічної ефективності діяльності організацій;
- привернення уваги щодо важливості цифрових глобальних просторів і їх зв'язок з вітчизняною економікою;
- впровадження інноваційно-креативних реформ економічного сектору, що уможливіть перехід до нового рівня цифрової зрілості регіону;
- об'єднання наукових досліджень, розробок та створення медіа-ресурсного додатку, як засобу щодо питання популяризації політики цифровізації в умовах сучасного розвитку суспільства.

Виклад основного матеріалу дослідження. Швидкий розвиток цифрового простору в суспільстві світу викликає потребу в появі інноваційної Smart-креативної моделі політики цифровізації, розвитку соціальних медіа, впровадження стратегій штучного інтелекту.

Сьогодні понад 60% людей світу принаймні раз на місяць використовують послуги інтернету та соціальних мереж. З цієї частини майже дві третини підключаються через мобільні телефони та планшети. Також алгоритми штучного інтелекту, інтернет-простір, глобальна цифрова трансформація створює можливості для зв'язків та зустрічей між людьми, для зміцнення демократії в усьому світі.

Інтернет та соціальні медіа – це зв'язок між людьми через цифрові системи.

Поява нових форм штучного інтелекту та нових систем політики цифровізації є ключем до розумних змін майбутнього, якісної аналітики та систематизації великих обсягів інформації, які не могли бути оброблені раніше.

Добробут людства, технологічний прогрес і здатність створювати суверенні умови неможливі без інвестування у розвиток інноваційної Smart-Art креативної стратегії цифровізації і штучного інтелекту.

Розвиток систем цифровізації, «Smart креативних кадрів» та інноваційних форм політики цифровізації зі впровадженням штучного інтелекту Причорноморського регіону є рушійною силою для:

- швидкого підвищення якості життя населення;
- діалогу між державою, економікою, бізнесом та громадянами;
- забезпечення комунікативного зв'язку;
- зростання якості та етики інформаційних послуг;
- створення великої кількості високооплачуваних робочих місць;
- покращення всієї економіки регіону і в цілому України.

Ці завдання та тенденції в цифровій економіці сприятимуть швидкому розвитку та згуртованості

суспільства. Завдяки впровадженню новітніх технологій креативних ІТ-систем та використанню цифрової інфраструктури створюється безліч нових можливостей для Smart-зростання різних сфер, таких як: освіта, туризм, розваги, транспорт, навігація, промисловість, а також мають зайняти окрему нішу у повсякденному житті кожної людини.

Основною місією Причорноморського регіону є входження України до 20–25% країн, що будують Smart-креативне майбутнє через запровадження політики цифровізації і розвитку цифрового суспільства та штучного інтелекту. Для розвитку цифрового суспільства потрібна різноманітність цифрових просторів, медіа просторів, інфраструктури та комунікації.

Штучний інтелект – це інструмент покращення життя та всієї економіки світу через здатність цифрових Smart-креативних систем виконувати функції, які раніше були прерогативою людини. Це швидке та зручне транспортування держав, суспільства та економіки світу в якісне, цифрове, комфортне й щасливе майбутнє.

Отже, політика цифровізації стає вирішальною для ефективного функціонування та гармонізації Причорноморського регіону.

Впровадження соціальних медіа в розвиток Причорноморського регіону – це побудова онлайн-простору, віртуального середовища, де багато учасників-громадян регіону та представників громадськості запрошуються для розробки інноваційних рішень, щодо розширення потенціалу регіону, спираючись на колективні знання та досвід.

Користувачі соціальних медіа або онлайн-учасники Причорноморського регіону – це громадяни Причорноморського регіону, які постійно використовують цифрові інструменти для пошуку та отримання інформації від державних установ, беруть

Таблиця 1

Вплив штучного інтелекту на економічне зростання провідних країн світу

Країна	Початковий показник	Можливий показник за впровадження штучного інтелекту	Економічне зростання, %
США	2.6	4.6	177
Великобританія	2.5	3.9	156
Фінляндія	2.1	4.3	204
Швеція	1.7	3.6	212
Іспанія	1.7	2.5	147
Франція	1.7	2.9	171
Бельгія	1.6	2.7	169
Нідерланди	1.6	3.2	200
Німеччина	1.4	3.0	124
Австрія	1.4	3.0	124
Італія	1.0	1.8	180
Японія	0.8	2.7	338

Джерело: складено за даними графіка, змодельованого Accenture

Роль соціальних медіа і відкритого уряду щодо розвитку Причорноморського регіону

Соціальні медіа	<p>Переваги:</p> <ul style="list-style-type: none"> – прозорість; – співпраця; – демократична участь громадян; – сотворення соціальних і суспільних інновацій; – розробка креативних принципів управління та реалізації ідей; – більша участь у залученні громадян до розвитку державних послуг; – сприянні спільному діалогу та наданні голосу в дискусіях; – розширення послуг від громадських організацій; – створення нових державних послуги чи покращення існуючих державних послуг, пропонуючи пропозиції спілкування через соціальні мережі; – онлайн-простір для краудсорсингу; – сприяють розвитку новій формі праці «цифровій праці»; – допомагають знаходять креативні рішення шляхом взаємодії з користувачами соціальних медіа та керують великими обсягами цифрової інформації; – відіграють важливу роль у переосмисленні стосунків, динаміки влади та комунікаційних стратегій за – участю цифрової громадськості; – пропонують новий інструмент для покращення внутрішньої комунікації; – підвищують продуктивність серед працівників державного сектору; – створюють додаткові інструменти та можливості для покращення якості та доступності надання державних і соціальних послуг; – стають цінними каналами для комунікації громадського сектору; – допомагають модернізувати спосіб спілкування та взаємодії громадськості з громадянами; – створюють спільне середовище, в якому громадяни та державні службовці можуть виробляти та передавати ідеї; – сприяють створенню нових послуг або змінюють існуючі; – стають лабораторією інновацій.
-----------------	---

Джерело: авторська розробка

Таблиця 3

Головні зміни при здійсненні політики цифровізації

Назва	Опис
Стиснення часу	<ul style="list-style-type: none"> – економія часу; – швидкість комунікаційних потоків; – зростання громадських очікувань; – швидкість та доступності інформації; – постійного спілкування; – швидкі, точні та доступні обзори новин.
Новий спосіб спілкування	<p>Зміна у мові спілкування у економічному секторі завдяки впровадженню соціальних медіа:</p> <ul style="list-style-type: none"> – більш простіша; – менш бюрократична; – більш особиста та пряма.
Розширення масштабів та функцій комунікації громадського сектору	<ul style="list-style-type: none"> – охоплені соціальними медіа більш персоналізованих, інтерактивних форми спілкування; – більш ефективна взаємодія з громадянами та зацікавленими сторонами; – повнота, об'єктивність і своєчасні відповіді від держави; – надання громадянам більшого часу на діалог та співпрацю.

Джерело: авторська розробка

участь у цифрових дебатах про урядову політику чи громадські проблеми.

Соціальні медіа Причорноморського регіону – це платформи, на яких громадяни Причорноморського регіону можуть звертатися до активних джерел в інформаційній мережі, особливо в місцевих громадах, координувати свої дії та мобілізуватися для вирішення конкретних цілей.

Нові форми соціальних медіа будуть продовжувати з'являтися та збільшувати можливості для

інтерактивності, гнучкості та співпраці громадян Причорноморського регіону, одночасно підштовхуючи до прийняття нових практик, політики та підходів, пов'язаних із цифровізацією економіки.

Включення соціальних медіа в політику цифровізації економіки, формують відповідну базу в економічному секторі, та супроводжуються фундаментальними змінами, задовольняючи управлінські, організаційні та культурні виклики майбутнього у Причорноморському регіоні.

Таблиця 4
**Архітектура розвитку політики цифровізації
 Причорноморського регіону**

Політика цифровізації Причорноморського регіону
Демократичне суспільство
Цифрове майбутнє – Соціальні медіа – Стратегії штучного інтелекту
Smart-креативні технології – Інвестиції – Наука – Промисловість – Бізнес
Інноваційні ідеї – Контроль – Аналіз – Корегування – Ефективність
Співпраця - Розвиток

Джерело: авторська розробка

Головними факторами, від яких залежить політика цифровізації Причорноморського регіону є:

– тверда прихильність державних керівників в провадженні політики цифровізації та розвитку соціальних медіа в регіонах країни та в державному секторі;

– гармонізація цифрових і офлайн-комунікаційних зв'язків;
 – рівень впровадження стратегії штучного інтелекту і креативної IT і Smart-Art індустрії;
 – стратегічний підхід до роботи з соціальними медіа та прийняття тактики для оптимізування відносини з цифровими громадськостями.

Впровадження інноваційної Smart-креативної моделі політики цифровізації, стратегій штучного інтелекту, використання цифрових технологій та свого величезного потенціалу має значний вплив не лише на позитивну зміну сучасного стану в Причорноморському регіоні, але й на створення більш відкритого клімату спілкування та сприяння співпраці поза його кордонами.

Незважаючи на продовження воєнного стану в Причорноморському регіоні працюють та розвиваються IT-товариства. Розташована велика кількість компаній з міжнародним бізнесом в IT-галузі, представники яких є різних IT-напрямків (великі

Таблиця 5
**Аналіз впроваджених заходів які сприяють розвитку політики цифровізації
 Причорноморського регіону**

Назва заходу	Опис
Стратегія розвитку Одеської області на період 2021-2027 років та регіональну програма цифрової трансформації Одеської області на 2021-2023 роки	Розробник: Департамент економічної політики та стратегічного планування обласної державної адміністрації та Одеська обласна державна адміністрація. Стратегія розвитку Одеської області на період 2021-2027 років та регіональну програма цифрової трансформації Одеської області на 2021-2023 роки включають: – основні цілі, завдання, пріоритетні напрямки цифрової трансформації Одещини; – заходи цифрової трансформації та впровадження хмарних технологій у роботу органів публічної влади, розвиток соціально-економічний Одеського регіону та інші положення.
Спеціальна програма “Діджиталізація (цифровізація). Держава в смартфоні”.	Розробник: Одеський регіональний інститут державного управління НАДУ при Президентові України. Головні тематичні пункти програми: – концептуальні засади діджиталізації; – інформаційна безпека; – цифрові технології; – публічна інформація; – відкриті дані. Програма включає в себе заходи щодо підвищення кваліфікації державних службовців та посадових осіб місцевого самоврядування областей Причорноморського регіону та Вінницької області.
«Україна-Болгарія, логістичні питання в умовах війни. Нові можливості, перспективи для співробітництва»	Встановлення нового рівня двосторонньої співпраці сьогодні на десятиріччя вперед між Україною та Болгарією щодо новою логістикою Причорномор'я. Головні пріоритетні напрями та тематичні пункти співпраці: – розбудова інфраструктури для транспортування українського експорту; – затвердження нових інноваційних пропозицій щодо перспективних логістичних проектів та рішень; – поглиблена роботу у напрямку адаптації та модернізації інфраструктури країни, особливо портів та залізниць, для спільних потреб; – створення в Болгарії потужностей, які частково знімуть проблему експорту морем, розширення портів (порт Варна розглядається як ключовий логістичний вузол); – розбудова спільних логістичних центрів; – налагодження поромного сполучення важливі для обох країн; – створення онлайн-платформи для українських та болгарських підприємців; – проведення трьохстороннього форуму з логістики Україна-Румунія- Болгарія; – домовленість про налагодження транспортування сільськогосподарської продукції з України через болгарські порти на узбережжі Чорного моря; – активізація роботи Ділових Рад Болгарії та України.

Джерело: авторська розробка

ІТ-компанії, профільні навчальні заклади, бізнес-інкубатори, коворкінги, безліч успішних стартапів) та зовнішньо транспортно-економічними зв'язками з більш ніж з 70 країнами світу. Нараховується більше ніж 8000 ІТ-професіоналів. Причорноморський регіон є лідером серед регіонів України за кількістю ІТ-аутсорсингових компаній і R&D-центрів. Одеса входить до ТОП-10 українських міст, які пропонують найбільше число вакансій і займає четверте місце після Києва, Львова та Дніпра серед населених пунктів, де зараз найлегше знайти роботу. Тому завданням міських служб зайнятості є знайти можливість «сконтактувати» пошукачів роботи з працедавцями. Громади Причорноморського регіону дійсно вмотивовані і готові постійно розвиватися, а участь у міжнародних проектах дозволяє вдосконалюватися та сприяє розбудові їх інституційної спроможності. Вже зараз триває робота над планом відновлення і розвитку у Причорноморського регіону. Після завершення війни та деокупації України регіону треба бути готовим до того, що все в країні радикально зміниться і майбутнє буде виглядати в контексті здійснення інноваційної Smart-креативної моделі політики цифровізації, розвитку соціальних медіа, впровадження стратегії штучного інтелекту та відновлення бізнесової діяльності.

Висновки з проведеного дослідження. Поява цифрових технологій та соціальних медіа суттєво змінили мову спілкування та сучасність, стимулюючи розвиток інноваційних Smart-креативних платформ, які поліпшили доступність елементів цифрової економіки для сприйняття громадськістю.

Наразі вкрай важливим для Причорноморського регіону є розвиток суспільства через цифровізацію економічного простору, що дає перспективні можливості для створення та зміцнення добробуту на майбутнє. Ось чому так важливо, щоб в Причорноморському регіоні створювалась потужна цифрова система, яка має впроваджувати Smart-креативні інноваційні практики цифровізації економіки та висвітлювати нові ідеї щодо дизайну громадських просторів, як цифрових, так і фізичних. Слід зосередитися над чітко продуманим алгоритмом дій, найважливішим в якому є питання забезпечення комфортних і безпечних умов життя населення.

БІБЛІОГРАФІЧНИЙ СПИСОК:

1. Інститут Брукінгса проаналізував національні стратегії розвитку штучного інтелекту (ІІ). (б. д.). URL: <https://www.brookings.edu/research/how-different-countries-view-artificial-intelligence/> (дата звернення: 10.10.2020).
2. Концепція розвитку сфери штучного інтелекту в Україні. Проект. (2020). Розпорядження КМУ. URL: https://thedigital.gov.ua/storage/uploads/files/Концепція_фінал_ШІ.docx.

3. Україна посередині рейтингу в Доповіді ПРООН про стан людського розвитку за 2019 р. URL: <https://www.ua.undp.org/content/ukraine/uk/home/presscenter/pressreleases/2019/ukraine-ranks-midtable-in-undps-human-development-report.html>.

4. Указ Президента України Про Стратегію сталого розвитку "Україна – 2020". URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5/2015#Text>.

5. Індекс процвітання. Матеріал з Вікіпедії – вільної енциклопедії. URL: https://uk.wikipedia.org/wiki/Індекс_процвітання.

6. Україна посіла 96 місце у світовому рейтингу процвітання. *Економічна правда*. URL: <https://www.epravda.com.ua/news/2019/11/26/654129>.

7. Рейтинг Doing Business. Укрінформ. Мультимедійна платформа іномовлення України. URL: <https://www.ukrinform.ua/rubric-economy/2805261-rejtingdoing-business-so-robiti-naresti-obignati-bilorus.html>.

8. Національна стратегія розвитку штучного інтелекту в Україні 2021-2030 рр. URL: <https://www.naiuu.kiev.ua/images/news/img/2021/06/strategiya-11621.pdf>.

9. Проєкт "Цифрове перетворення Одеської області". URL: <https://cases.media/case/cifrove-peretvorennya-odeskoyi-oblasti>.

10. Інвестиційний паспорт міста Одеси. URL: https://omr.gov.ua/images/File/DODATKI_2018/Ekonomika/Invest_passport_Odessa%202018.pdf.

11. Стратегія розвитку Миколаївської області на період до 2027 року. URL: <https://www.minregion.gov.ua/wp-content/uploads/2021/02/strategiya-rozvytku-mykolayivskoyi-oblasti-na-period-do-2027-roku.pdf>.

12. Стратегія розвитку Херсонської області на 2021–2027 роки. URL: <https://khoda.gov.ua/strategiya-rozvytku-2021-2027>.

13. Стратегія розвитку Одеської області на період 2021-2027 років. URL: <https://oda.odessa.gov.ua/odeshyuna/soczialno-ekonomichnyj-ta-kulturnyj-rozvytok>.

14. Social progress imperative. URL: <https://www.socialprogress.org>.

15. Індекс соціального розвитку. Сайт компанії Делойт. URL: <https://www2.deloitte.com/ua/uk/footerlinks/newsroom/deloitte-research/social-progressindex.html>.

16. Український інститут аналізу і менеджменту політики. URL: https://uiamp.org.ua/ukrayina-v-mizhnarodnih-rejtingah?fbclid=IwAR0yFEhMYxGvXi-5IFSdSukhJUnx-Fm7ILKyk1f89wCf_k8kpdFhFetIpus.

17. Український інститут майбутнього. URL: <https://strategy.uifuture.org/kraina-z-rozvinutoyu-cifrovoyu-ekonomikoyu.html#6-2-3>

18. Mihailovici, C., Martinez, F. J. The exploration, development and perspective of oil and gas in the Black Sea region. *Journal of maritime research*. 1 Desembre 2015, vol. XII, núm. 3, pp. 49–55.

19. A Bulgarian Perspective on the Black Sea Region. NATO Defense College Foundation / Lubomir Ivanov – 22 June 2021

20. Urbanyi-Popioleka I. Cruise industry in the Black Sea Region, the challenges for ports in the context of sustainable logistics and ecological aspects. *Transportation Research Procedia*. 2019. Vol. 39. P. 544–553. DOI: <https://doi.org/10.1016/j.trpro.2019.06.056>.

REFERENCES:

1. Institut Brookingsa proanaliziroval nacionalnye strategii razvitija iskusstvennogo intellekta [The Brookings Institution reviewed national artificial intelligence (AI) strategies]. Available at: <https://www.brookings.edu/research/how-different-countries-view-artificial-intelligence>.
2. Koncepcija rozvitku sferi shtuchnogo intelektu v Ukraïni. Proekt. (2020) [The concept of the development of the field of piece intelligence in Ukraine. Project]. Rozporjadzhennja KМУ. Available at: <https://thedigital.gov.ua/storage/uploads/files/Koncepcija-final-ShI.docx>.
3. Ukraina poseredyni rejtyngu v Dopovidi PROON pro stan ljudskogo rozvytku za 2019 r. [Ukraine in the middle of the ranking in the UNDP Report on the state of human development for 2019]. Available at: <https://www.ua.undp.org/content/ukraine/uk/home/prescenter/pressreleases/2019/ukraine-ranks-mid-table-inundps-2019-human-development-report.html>.
4. Ukaz Prezidenta Ukrainy Pro Stratehiiu staloho rozvytku "Ukraina – 2020" [Decree of the President of Ukraine On the Strategy for the development of "Ukraine – 2020"]. Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5/2015#Text>.
5. Indeks procvitannja [Prosperity index]. From Wikipedia, the free encyclopedia. Available at: https://en.wikipedia.org/wiki/Index_of_prosperit (accessed 01 June 2020).
6. Ukraina posila 96 misce u svitovomu rejtyngu procvitannja [Ukraine ranked 96th in the world ranking of prosperity]. Economic truth. Available at: <https://www.althoughda.com.ua/news/2019/11/26/654129/> (Accessed 01 June 2020).
7. Rejtyng Doing Busines [Doing Business Rating, Ukrinform]. Multimedia platform of foreign broadcasting of Ukraine. Available at: <https://www.ukrinform.ua/rubric-economy/2805261-rejting-doing-business-so-robitisob-naresti-obignati-bilorus.html> (accessed 01 June 2020).
8. Nacionalnye strategii razvitija iskusstvennogo intellekta v Ukrainy 2021–2030 [National strategy for the development of piece intelligence in Ukraine 2021-2030]. Available at: <https://www.naiou.kiev.ua/images/news/img/2021/06/strategiya-110621.pdf>.
9. Proekt "Cifrove peretvorennja Odes'koi oblasti" [Project "Digital transformation of Odessa region"]. Available at: <https://cases.media/case/cifrove-peretvorennja-odeskoyi-oblasti>.
10. Investiciynii pasport misto Odesa [Investment passport of the city of Odessa]. Available at: https://omr.gov.ua/images/File/DODATKI_2018/Ekonomika/Invest_passport_Odesa%202018.pdf.
11. Strategii razvitija Mikolaeskoï oblasti na period do 2027 [Strategy for the development of the Mykolaiv region for the period up to 2027]. Available at: <https://www.minregion.gov.ua/wp-content/uploads/2021/02/strategiya-rozvytku-mykolayivskoyi-oblasti-na-period-do-2027-roku.pdf>.
12. Strategii razvitija Hersonskoi oblasti na period 2021–2027 [Strategy for the development of the Kherson region for 2021–2027]. Available at: <https://khoda.gov.ua/strateg%D1%-rozvitku-2021-2027>.
13. Strategii razvitija Odeskoï oblasti na period 2021-2027 [Strategy for the development of the Odessa region for the period 2021–2027]. Available at: <https://oda.odessa.gov.ua/odeshhyna/soczialno-ekonomichnyj-ta-kulturnyj-rozvytok>.
14. Social progress imperative [Social progress imperative]. Available at: <https://www.socialprogress.org> (accessed 01 June 2020).
15. Indeks socialnogo rozvytku [Index of social development]. Deloitte website. Available at: <https://www2.deloitte.com/en/en/footerlinks/newsroom/deloitte-research/socialprogress-index.html> (accessed 01 June 2020).
16. Ukrainskyj instytut analizu i menedzhmentu polityky [Ukrainian Institute for Policy Analysis and Management]. Available at: https://uiamp.org.ua/ukrayina-vmizhnarodnih-reytingah?fbclid=IwAR0yFEhMYx-GvXi-5IFSDsukhJUx-Fm7IIKYk1f89wCf_k8kpdFh-Fetlpus (accessed 01 June 2020).
17. Ukrainskyj instytut maybutniogo [Ukrainian Institute of Future]. URL:<https://strategy.uifuture.org/kraina-z-rozvinutoyu-cifrovoyu-ekonomikoyu.html#6-2-3>.
18. Mihailovici, C., Martinez, F. J. (2015) The exploration, development and perspective of oil and gas in the Black Sea region. *Journal of maritime research*, vol. XII, no. 3, p. 49–55.
19. A Bulgarian Perspective on the Black Sea Region. NATO Defense College Foundation. Lubomir Ivanov – 22 June 2021.
20. Urbanyi-Popioleka I. (2019) Cruise industry in the Black Sea Region, the challenges for ports in the context of sustainable logistics and ecological aspects. *Transportation Research Procedia*, vol. 39, pp. 544–553. DOI: <https://doi.org/10.1016/j.trpro.2019.06.056>.